

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра цивільного, господарського і фінансового права

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
із навчальної дисципліни
«АЛЬТЕРНАТИВНИЙ РОЗГЛЯД ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма / спеціалізація – «Право»

Статус дисципліни – вибіркова

Рік набору – 2019, 2020

Завдання для поточного контролю знань студентів із навчальної дисципліни «Альтернативний розгляд цивільних справ» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 10 с.

Розробник:

Губанова Ольга Валеріївна, асистент кафедри цивільного, господарського і фінансового права, кандидат юридичних наук

Гарант освітньої програми

Криницький Ігор Євгенович – завідувач кафедри цивільного, господарського і фінансового права, професор, старший науковий співробітник

Затверджено на засіданні кафедри цивільного, господарського і фінансового права (протокол № 1 від 11.09.2019 р).

Дата оновлення – 27 серпня 2020 року
(протокол № 1 засідання кафедри цивільного, господарського і фінансового права від 27 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри _____ Криницький І.Є.

Блок 1 Теоретико-правові основи альтернативних способів розгляду цивільних справ.

Завдання 1. Проведіть співвідношення понять «конфлікт», «юридичний конфлікт», «правовий конфлікт» та «правовий спір». Наведіть приклади правового конфлікту і правового спору.

Завдання 2. Покажіть переваги та недоліки вирішенні цивільних спорів у судовому порядку та за допомогою АВС.

Завдання 3. Співвіднесіть такі види АВС як «переговори», «медіація», «консиліація»; «колаборативні процедури» та «партисипативні процедури»; «незалежна оцінка фактів» та «попередня нейтральна оцінка».

Завдання 4. У чому полягає спільне та відмінне у таких способах АВС як третейське судочинство (арбітраж), міні-розгляд, мед-арб, приватний суд.

Завдання 5. Розкрийте правовий статус омбудсмена у зарубіжних країнах та проведіть паралелі із національним законодавством.

Список нормативно-правових актів та літератури:

1. **Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект** [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Любченко Ярослав Павлович ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2018. - 20 с.

2. **Малигіна К. Позасудове врегулювання спорів : огляд існуючих альтернатив** / К. Малигіна // Юридична газета. – 2013. – 14 трав. (№ 19/20). – С. 40–41.

3. **Спектор О. М. Історичні корені виникнення та етапи становлення системи альтернативного вирішення спорів** / О. М. Спектор // Право і суспільство. – 2010. – № 4. – С. 102–107.

4. **Ткачук О.С. Судові та альтернативні способи вирішення приватних юридичних конфліктів: міжнародний досвід і українські перспективи** / О.С. Ткачук // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2015. - № 18. – С. 22-25.

5. **Штефан О. Альтернативна судова юрисдикція з розгляду цивільних справ у країнах ЄС** / О. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013. – № 3. – С. 55–62.

Блок 2 Міжнародний комерційний арбітраж і третейське судочинство

1. Міжнародний комерційний арбітраж — це:

- 1) державне утворення;
- 2) судова палата з розгляду цивільних справ;
- 3) господарський суд;
- 4) третейський суд як різновид юрисдикційних органів, які вправі вирішувати спори.

2. Термін “міжнародний комерційний арбітраж” вживається в кількох значеннях:

- 1) публічний розгляд цивільних справ;
- 2) механізм розгляду спорів, що впливають із зовнішньоекономічних угод;
- 3) розгляд справ між суб'єктами господарювання;
- 4) розгляд справ між юридичними особами;
- 5) розгляд справ між юридичними та фізичними особами;

- 6) орган, створений для розгляду спорів, що впливають із зовнішньоекономічних угод;
- 7) склад арбітражу.

3. Міжнародний комерційний арбітраж — це механізм для розгляду спорів, слухання яких відбуваються:

- 1) із залученням засобів масової інформації;
- 2) мають публічний характер провадження в судах України із застосуванням цивільно-процесуального законодавства України;
- 3) відкрито, за винятком випадків, коли це суперечить інтересам охорони державної або іншої захищеної законом таємниці;
- 4) при зачинених дверях відповідно до угоди, укладеної між двома чи більше сторонами, за якої вони погодилися, що рішення, винесене арбітром відповідно до права, якщо сторони передбачили інше, за іншими підставами, після справедливих слухань буде обов'язкове для сторін.

4. Третейські суди як юрисдикційний орган:

- 1) є державними;
- 2) формуються державою та фінансуються нею;
- 3) є державною організацією;
- 4) не є державними, не формуються державою і не фінансуються нею.

5. Третейські судді:

- 1) призначаються державою;
- 2) призначаються Указом Президента України;
- 3) призначаються Верховним Судом України, мають спеціальний статус і державні гарантії;
- 4) обираються серед суддів державних судів простим голосуванням;
- 5) не призначаються державою, не мають спеціального статусу та гарантій.

6. Право третейського суду розглядати певний спір між суб'єктами підприємницької діяльності визначається:

- 1) договором між сторонами та має договірну природу;
- 2) законом та має, як правило, імперативний характер і не може бути змінене угодою сторін спору;
- 3) цивільно-процесуальним кодексом;
- 4) нормативно-правовими актами України;
- 5) цивільним правом.

7. Судді третейських судів виконують свої обов'язки:

- 1) на постійній основі та відповідно до Закону України "Про статус суддів";
- 2) не на постійній основі та призначаються сторонами спору;
- 3) відповідно до Цивільно-процесуального кодексу України та призначаються державою;
- 4) на засадах гласності, рівності усіх громадян перед законом і судом;
- 5) на підставі Конституції, інших актів законодавства України.

8. При розгляді справ третейські суди, як правило:

- 1) зобов'язані при вирішенні спору застосовувати чинні у певній країні процесуальні норми, які також є обов'язковими для застосування державними судами;
- 2) зобов'язані при вирішенні спору застосовувати чинні у певній країні цивільно-правові норми;
- 3) зобов'язані при вирішенні спору застосовувати чинні у певній країні закони і підзаконні акти;

4) не зобов'язані при вирішенні спору застосовувати чинні у певній країні процесуальні норми, які є обов'язковими для застосування державними судами.

9. Рішення третейських судів:

- 1) не є остаточними і підлягають за суттю спору апеляційному й касаційному оскарженню в будь-яких державних чи судових органах або перегляду за нововиявленими обставинами;
- 2) можуть бути скасовані в апеляційному суді повністю або частково;
- 3) не є остаточними і підлягають за суттю спору апеляційному оскарженню;
- 4) підлягають за суттю спору тільки апеляційному оскарженню, але не касаційному;
- 5) підлягають за суттю спору тільки перегляду за нововиявленими обставинами;
- 6) є остаточними і не підлягають за суттю спору апеляційному чи касаційному оскарженню в будь-яких державних чи судових органах або перегляду за нововиявленими обставинами.

10. Видами міжнародних комерційних третейських судів є:

- 1) господарські апеляційні суди;
- 2) система господарських судів, арбітраж *ad hoc*;
- 3) постійно діючі суди з розгляду цивільних і кримінальних справ;
- 4) постійно діючі міжнародні господарські суди;
- 5) постійно діючі міжнародні комерційні третейські суди.

11. Арбітражі *ad hoc* — це:

- 1) третейські суди для розгляду багатьох категорій справ;
- 2) третейські суди для розгляду і вирішення лише конкретного спору;
- 3) суди для розгляду справ окремого провадження;
- 4) суди для розгляду багатьох цивільних та арбітражних справ.

12. Організаційно арбітраж *ad hoc* — це певний склад:

- 1) державних суддів, які належним чином призначені певним компетентним органом на підставі цивільно-процесуального законодавства України;
- 2) третейських суддів, які належним чином призначені державою на підставі арбітражної угоди, яку між собою уклали сторони спору;
- 3) третейських суддів, які належним чином призначені сторонами спору або певним компетентним органом на підставі арбітражної угоди, яку між собою уклали сторони спору;
- 4) суддів, які належним чином призначені сторонами спору на підставі Закону України “Про статус суддів”.

13. Склад третейських суддів:

- 1) одноособовий арбітр або певна парна кількість арбітрів;
- 2) одноособовий арбітр або декілька арбітрів;
- 3) одноособовий арбітр або певна непарна кількість арбітрів;
- 4) певна парна кількість арбітрів.

14. Питання, що узгоджуються в арбітражних угодах:

- 1) порядок постачання товару та продукції;
- 2) ціна та предмет договору;
- 3) кількісний склад третейського суду;
- 4) суттєві умови договору поставки;
- 5) порядок обрання або призначення третейських суддів;
- 6) форс-мажорні обставини в договорі;

- 7) мова і місце проведення арбітражу;
- 8) права та обов'язки сторін з постачання продукції;
- 9) строки та порядок надання письмових заяв сторін і доказів;
- 10) порядок оплати;
- 11) інші питання, безпосередньо пов'язані з процедурою.

15. Під регламентами міжнародних комерційних третейських судів слід розуміти:

- 1) сукупність нормативно-правових актів;
- 2) сукупність норм, що регулюють цивільно-правові відносини;
- 3) збірник процедурних норм, які регулюють процедуру розгляду цивільних справ у судах загальної юрисдикції;
- 4) збірник процедурних норм, які регулюють процедуру розгляду спору, починаючи з порушення справи і закінчуючи винесенням арбітражного рішення.

16. При арбітражі ad hoc застосування положень того чи іншого регламенту можливе тільки:

- 1) за постановою голови суду;
- 2) за домовленістю сторін спору;
- 3) за клопотанням позивача у справі;
- 4) за письмовим клопотанням представників сторін;
- 5) за рішенням складу третейського суду;
- 6) за рішенням судової палати з цивільних справ.

17. Арбітраж ad hoc після виконання своїх обов'язків у повному обсязі:

- 1) стає постійно діючим судовим органом;
- 2) продовжує свої повноваження з розгляду інших справ;
- 3) набуває особливого статусу;
- 4) припиняє існування як третейський суд.

18. Під постійно діючими міжнародними комерційними третейськими судами розуміють:

- 1) суди, в яких судочинство здійснюється за цивільними процесуальними законами України, що діють на час розгляду справи, вчинення окремих процесуальних дій або виконання рішення суду;
- 2) державні установи та організації, які здійснюють судочинство на підставі міжнародних угод;
- 3) арбітражні організації чи установи, метою створення та функціонування яких є розгляд цивільних та господарських справ між суб'єктами господарювання України;
- 4) арбітражні організації чи установи, метою створення та функціонування яких є надання суб'єктам міжнародних комерційних відносин специфічного виду послуг у сфері третейського вирішення спорів, що виникають між ними.

19. Арбітражні організації чи установи створюються відповідно до:

- 1) цивільно-процесуального законодавства країни місця їх утворення та на підставі рішень відповідних державних органів;
- 2) законів про судоустрій країни місця їх утворення та на підставі рішень відповідних міністерств;
- 3) законодавства країни місця їх утворення та на підставі рішень відповідних органів, як правило судових;
- 4) законодавства країни місця їх утворення та на підставі рішень відповідних органів, як правило торговельних і торгово-промислових палат різних країн, різних товарних асоціацій.

20. Постійні арбітражні (третейські) органи функціонують у правовому полі, яке утворюється:

- 1) відповідним законодавством про судоустрій країни місця їх знаходження, а також на підставі та згідно із законодавством, яке визначає організаційну структуру цих судових органів та містить цивільні норми, згідно з якими має діяти склад третейського суду, сформований під егідою відповідного міністерства;
- 2) відповідним цивільно-процесуальним законодавством країни місця їх знаходження, а також на підставі та згідно із законами та підзаконними актами, які визначають організаційну структуру цих судових органів і містять цивільні норми, згідно з якими має діяти склад третейського суду, сформований під егідою відповідного міністерства;
- 3) відповідними міжнародними договорами, а також на підставі та згідно із законодавством, яке визначає організаційну структуру цих судових органів і містить цивільні норми, згідно з якими має діяти склад третейського суду, сформований під егідою відповідного міністерства;
- 4) відповідним законодавством про міжнародний комерційний арбітраж країни місця їх знаходження, а також на підставі та згідно із регламентами, які визначають організаційну структуру цих арбітражних органів і містять процесуальні норми, згідно з якими має діяти склад третейського суду, сформований під егідою відповідного арбітражного органу.

Список нормативно-правових актів та літератури:

1. **Конституція України.** Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. **Цивільний процесуальний кодекс України:** в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017 року. – ВВР. – 2017. - № 48. Ст. 436.
3. **Закон України «Про третейські суди»** від 11.05.2004 року // ВВР, 2004, № 35, ст.412.
4. **Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж»** від 24.02.1994 року (із змінами) // (ВВР), 1994, N 25, ст.198.
5. **Курс цивільного процесу** : підручник / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого" ; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с. Х629.2я7 / К 93
6. **Тертишніков В. І. Цивільний процес України:** навч. практ. посіб. / В. І. Тертишніков. – Х. : Юрайт, 2012. – 424 с. Х629.2 / Т35
7. **Цивільний процес України** : навч. посіб. / С. О. Погрібний, Р. Ф. Гонгало, Н. В. Волкова [та ін.]. – Х. : Одісей, 2010. – 184 с. Х629.2 / Ц45
8. **Цивільний процес України : підручник** / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» ; за ред.: Р. М. Мінченко, І. В. Андропова. – Х. : Одісей, 2012. – 496 с.
9. **Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект** [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Любченко Ярослав Павлович ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2018. - 20 с.
10. **Костюшко Х. «За» і «проти» арбітражу та медіації** / Х. Костюшко // Юридична газета. – 2015. – 17 листоп. (№ 46). – С. 20.
11. **Кравцов С. Судовий контроль дійсності арбітражних угод** / С. Кравцов // Юридична Україна, 2012. - № 3. – С. 79-86.
12. **Трекке А. Третейський арбітраж.** / А. Трекке // Юридичний вісник України. - № 48. – С. 15.

Блок 3 Медіація та інші альтернативні способи вирішення цивільних справ

1. Який принцип не застосовується при проведенні процедури медіації:

- 1) добровільність;
- 2) рівноправність;
- 3) змагальність;
- 4) неупередженість.

2. У разі врегулювання спору за допомогою медіатора, протягом строк позовної давності:

- 1) не припиняється;
- 2) припиняється;
- 3) переривається;
- 4) відкладається.

3. Медіатор має право виступати в якості:

- 1) адвоката
- 2) тільки в якості медіатора
- 3) представника

4. Отримана в процесі медіації інформація про вчинені або підготовлювані кримінальні злочини

- 1) може бути прихована медіатором від правосуддя
- 2) на розсуд сторін процедури медіації
- 3) не може бути прихована медіатором від правосуддя

5. Форма примирення сторін, в ході якої нейтральне особа, обрана добровільно сторонами (виходячи з його компетенції і авторитету), проводить переговори називається:

- 1) примирення
- 2) медіація
- 3) посередництво

6. Процедура медіації - це:

- 1) конструктивний переговорний процес
- 2) змагальний процес
- 3) процес прийняття рішення у спорі

7. Що таке медіація?

- 1) втручання за типом юридичного врегулювання конфлікту
- 2) посередництво
- 3) обмежений арбітраж

8. У разі прийняття рішення сторонами врегулювати спір за допомогою медіатора після порушення провадження в суді, суд повинен:

- 1) призупинити провадження;
- 2) відкласти провадження;
- 3) перервати провадження;
- 4) припинити провадження;
- 5) правильна відповідь відсутня

9. Медіатор - це:

- 1) нейтральна, але зацікавлена особа, яка допомагає сторонам виробити спільне розуміння конфлікту, що виник і діяти в напрямку врегулювання спору, виявити спірні питання та можливі варіанти їх вирішення, що задовольняють всіх учасників конфлікту

- 2) особа, яка приймає чинючу сторону, ставить одну зі сторін у переважне становище, консультує сторони з правових питань
- 3) нейтральна, незацікавлена і незалежна особа, яка допомагає сторонам виробити спільне розуміння конфлікту, що виник і діяти в напрямку врегулювання спору, виявити спірні питання та можливі варіанти їх вирішення, що задовольняють всіх учасників конфлікту

10. Медіативна угода, досягнута без звернення до суду, має силу:

- 1) виконавчого листа;
- 2) цивільно-правової угоди;
- 3) мирової угоди;
- 4) правильна відповідь відсутня.

Список нормативно-правових актів та літератури:

1. **Курс цивільного процесу : підручник** / Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого" ; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с. Х629.2я7 / К 93
2. **Тертишніков В. І. Цивільний процес України**: навч. практ. посіб. / В. І. Тертишніков. – Х. : Юрайт, 2012. – 424 с. Х629.2 / Т35
3. **Цивільний процес України** : навч. посіб. / С. О. Погрібний, Р. Ф. Гонгало, Н. В. Волкова [та ін.]. – Х. : Одиссей, 2010. – 184 с. Х629.2 / Ц45
4. **Цивільний процес України** : підручник / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» ; за ред.: Р. М. Мінченко, І. В. Андропова. – Х. : Одиссей, 2012. – 496 с.
5. **Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект** [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Любченко Ярослав Павлович ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2018. - 20 с.
6. **Абрамов Я. Така суперечлива медіація.** / Я. Абрамов // Юридична газета. – 2015. – 18 серп. (№ 32-33). – С. 42–43.
7. **Бідний Є., Павленчик М. Хто не домовляється – той платить, або іноземний досвід медіації** / Є. Бідний, М. Павленчик // Юридична газета. – 2016. – 15 листоп. (№ 46). – С. 22-23.
8. **Горбань Н.С. Про переваги медіації та мирової угоди у виконавчому провадженні** / Н.С. Горбань // Держава і право, 2018. – Вип. 82. – С. 121-133.
9. **Йосипенко С. Принципи медіації у приватно-правових відносинах** / С. Йосипенко // Юридичний журнал, спеціо випуск, № 7-8 (145-146) // . – С. 70-75.
10. **Йосипенко С.Т. Стадії медіації** / С.Т. Йосипенко // Держава і право, 2017. – Вип. 76. – С. 191-201.
11. **Запара С.І., Виглазова М.В., Коломієць І.С. Становлення інституту медіації в Україні** / С.І. Запара, М.В. Виглазова, І.С. Коломієць // Часопис Київського університету права. – 2016. - № 4. – С. 146-149.
12. **Калинская И. Юридическая медиация как альтернатива принудительному исполнению решений** : украинская модель / И. Калинская // Юридична газета. – 2013. – 23 квіт. (№ 17). – С. 36–37.
13. **Костюшко Х. «За» і «проти» арбітражу та медіації** / Х. Костюшко // Юридична газета. – 2015. – 17 листоп. (№ 46). – С. 20.
14. **Мазаракі Н.А. Медіація в Україні як соціальний та правовий інститут** / Н.А. Мазаракі // Часопис Київського університету права. – 2018. - № 3. – С. 169-173.
15. **Мазаракі Н. Загальна характеристика договорів, що укладаються у сфері медіації** / Н. Мазаракі // Підприємництво, господарство і право. – 2018. - № 2. – С. 171-174.
16. **Медіація у професійній діяльності юриста : підручник** / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. — Одеса : Екологія, 2019. — 456 с. : іл. ISBN 978-617-7046-89-8

17. **Проценко Д. Допустимість медіації в цивільних, господарських, адміністративних і трудових спорах / Д. Проценко // Юридичний журнал. – 2013. – № 6/7. – С. 102–107.**

18. **Репіна Ю. Медіація VS традиційні способи вирішення спорів / Ю. Репіна // Юридична газета, 2017. - № 28-29. – С. 34-35.**

19. **Резнікова В. Медіація (посередництво) як спосіб вирішення господарських спорів / В. Резнікова // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Юридичні науки. – К., 2012. – Вип. 90. – С. 10–15. Я54 / К 38**

20. **Фурса С.Я., Фурса Є.І. Врегулювання спору за участі судді – новий зміст медіації / С.Я. Фурса, Є.І. Фурса // Часопис Київського університету права, 2017. - № 2. – С. 97 -101.**